

EVOLUȚIA REGLEMENTĂRII NETARIFARE ÎN ȚĂRILE ECE ȘI REPUBLICA MOLDOVA

¹*Dr. hab., prof. univ., Natalia LOBANOV*

²*Drd., Radu LUPAN*

^{1,2}*Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, Bănulescu Bodoni, 61,
tel. (+373) 22 41 28, www.ase.md*

Abstract

This paper aims to highlight the underlying evolution of non-tariff barriers in the field of commerce which refer to direct or indirect discriminatory measures towards foreign goods and/or producers. It also seeks to examine the problems and experiences of several countries in their governments' use to restrict, limit or facilitate trade relations. Practically, non-tariff protectionism has strengthened, gradually replacing the tariff one. Per countries and groups of countries, the record is held by the European Union, whose imports of food and textile products are affected by a 100% share of non-tariff barriers. The importance of non-tariff regulations has been steadily increasing over the past decades. This is due to the increasingly limited efficiency of the customs regime and to the fact that international negotiations have gradually brought about a weakening of tariff protection; the interest in using mainly non-tariff restrictions in all trade policy regulations is also due to the international trade trends of recent years.

Key words: Trade, export, import, non-tariff barriers, national economy, WTO, European Union

JEL CLASSIFICATION: F1

Sistemul reglementării de stat a economiei naționale este o parte inedită a sistemului economic din orice țară. Experiența internațională ne sugerează, că în condițiile contemporane și în perspectiva strategică eficiența funcționării sistemelor economice naționale depinde considerabil de nivelul și calitatea reglementării de stat, raționalitatea și consecutivitatea gestiunii statale, eficiența mecanismelor inovatoare. Există o anumită contradicție între mecanismele de piață și reglementarea de stat, dar ea nu este antagonistă. În prezent pentru toate țările dezvoltate este specifică etatizarea finanțelor și redistribuirea venitului național. Ca urmare, statele și guvernele acumulează o masă critică și își consolidează influența asupra dezvoltării economiei. În majoritatea țărilor dezvoltate reglementarea de stat deja nu concurează cu autoreglementarea de piață, ci dimpotrivă, majorează eficiența mecanismului pieței la macronivel. [1, p.82]

În ultimii ani, barierele netarifare sunt larg răspândite în practica mondială, este de ele, mai degrabă decât tarifele reprezintă o amenințare majoră pentru sistemul comercial mondial existent, dezvoltat de-a lungul deceniilor de la al doilea război mondial. Se estimează că numărul barierelor netarifare a crescut de patru ori la fiecare 15 ani, iar acum mai mult de jumătate din comerțul mondial este supus unor restricții netarifare într-o formă sau alta.

Barierile netarifare reprezintă alte bariere, decât cele tarifare, în calea intrării mărfurilor străine. Acestea pot fi limitări cantitative (cote sau contingente): importul unui anumit produs este stabilit la o cantitate maximă pentru o anumită perioadă. Acestea pot fi, de asemenea, bariere mai insidioase și mai puțin vizibile: impunerea unor standarde specifice de sănătate pentru produsele importate sau standarde tehnice (etichete, limbă, dată expirare, etc.), pot fi impuse formalități administrative complexe și costisitoare, care descurajează importurile.

Pentru barierele netarifare, de obicei nu există niciun indicator. Atunci când se stabilesc cotele, bariera este exprimată în cantități fizice. De exemplu, nu va fi permis să importați mai mult de 4.000 de tone de carne de pasăre din UE în Republica Moldova.

Barierile netarifare sunt mai dificil de cuantificat decât cele tarifare, deci mai greu de încadrat de cadrul legal al organizațiilor internaționale. Acestea sunt, în principiu, interzise (în

cadru GATT ca și în cadrul OMC), dar statele le utilizează în continuare pe scară largă, în special deoarece sunt mai greu de detectat decât barierele tarifare.

Imediat după căderea zidului Berlinului, țările din Europa Centrală și de Est au luat măsuri drastice în domeniul politicilor comerciale. Polonia și fosta Cehoslovacie au eliminat cea mai mare parte a barierelor lor non-tarifare. Tarifele au devenit principalul instrument de protecție al acestor două țări și au fost stabilite la un nivel foarte scăzut: aproximativ 8% pentru Polonia și 6% pentru fosta Cehoslovacie. Ca un rezultat, la sfârșitul anului 1990, aceste două țări aveau cel mai liberal regim comercial din Europa. O evoluție asemănătoare poate fi observată și în cazul Ungariei (însă mult mai puțin dezvoltată), după care urmează România și Bulgaria.

Aceste modificări în politicile comerciale ale țărilor din Europa Centrală și de Est nu au determinat o atenție specială din partea observatorilor străini legată de robustețea cadrului legal în care aceste politici au fost construite. O presupunere comună a fost aceea că regimul comercial liberal va fi urmat rapid de o bază legală solidă. Runda Uruguay și negocierea Acordului de Asocieră între țările Europei de Est și Centrale și Comunitatea Europeană au determinat guvernele să acorde o atenție deosebită acestor aspecte. La sfârșitul anului 1990 și începutul anului 1991, totuși, aceste politici comerciale liberale din țările Europei Centrale și de Est au determinat o serie de șocuri, datorită în principal lipsei unor legi robuste în domeniul comercial.

În cazul în care politicile comerciale sunt stabilite de guvernul unei țări, care poate fi schimbat pe termen scurt, disciplinări externe puternice sunt de dorit. Țările din Europa Centrală și de Est puteau să se bazeze pe două surse de disciplină: GATT și Acordul de Asocieră.

Acordul de Asocieră nu a putut oferi un suport însemnat disciplinelor legale din cadrul Europei Centrale și de Est, deoarece acțiunea lor privind luarea deciziilor include aspecte legate de pierderi, restricții, ca cele ilustrate de amendamentele privind anti-dumping-ul și protecția.

Însă, cu cât liberalizarea tarifelor a fost mai însemnată, cu atât mai mare a fost creșterea ulterioară a tarifelor nominale. Tarifele din Polonia, introduse de Legea Tarifelor, au crescut după 20 de luni de la scăderea lor inițială - tariful mediu crescând de la 5,5% în 1991 la 18,4% în 1992 (potrivit unui studiu al Institutului de Economie Mondială din Polonia, 1993, pag. 198). În România, tariful mediu aplicat a crescut de la 12,4% în 1992 la 18% în 1993. În ceea ce privește tarifele în Ungaria, nu s-a observat o creștere însemnată a acestora, deoarece reducerea din 1991 a fost moderată (tariful mediu scăzând de la 16% doar la 13%).

Singura țară din Europa Centrală și de Est care s-a putut baza pe disciplinele tradiționale ale GATT a fost Cehoslovacia, ea beneficiind de un Protocol de Aderare similar celui semnat de țările cu economie de piață dezvoltată. De asemenea, trebuie menționat faptul că a fost singura țară din Europa Centrală și de Est cu protecția cea mai stabilă în sectorul manufacturier. Când fosta Cehoslovacie a crescut protecția tarifară prin impunerea de supra-taxe de import în 1991 și până în 1992, a explicat foarte clar că este doar o măsură temporară, iar în 1993 a eliminat aceste supra-taxe în concordanță cu obligațiile sale din cadrul GATT. Mai mult decât atât, singurul sector în care fosta Cehoslovacie a introdus bariere non-tarifare a fost agricultura.

Țările din Europa Centrală și de Est au utilizat politicile comerciale ca o modalitate de atragere a investițiilor străine directe. Totuși, se poate spune că această evoluție tinde să creeze piețe interne non-competitive în țările Europei Centrale și de Est, inducând astfel o protecție continuă – precum și asocierea procesului de privatizare cu cel de monopol pe termen lung.

Protecția prin contingentare

Până în prezent, tarifele nerestricționate au permis țărilor din Europa Centrală și de Est să utilizeze instrumente marginale ale protecției prin contingentare, care au dominat politicile comerciale ale țărilor OCDE.

Instrumentele de protecție prin contingentare nu sunt foarte dorite de țările din Europa Centrală și de Est (nici de cele din OCDE), din două motive principale. În primul rând, ele introduc prin natura lor un element de schimbări perpetue în regimul importurilor din Europa Centrală și de Est. Ele pot fi invocate în orice moment pentru că se bazează pe existența ”plângerilor” firmelor interne - astfel

incluzând subvenții interne ale firmelor străine, și oferind autorităților interne o protecție adițională mult mai rapidă decât legile privind importurile țărilor din Europa Centrala și de Est.

Dupa șocul anilor ‘80, țările din Europa Centrala și de Est sunt mai puțin stabile decât “economiiile mamut” ale țărilor OECD. Ca rezultat, presiunile pentru modificarea protecției în țările din Europa Centrala și de Est vor avea un efect de echilibrare mai redus decât în țările OECD.

Experiența României

Participând la sesiunile UNCTAD, la activitățile GATT (1971) și fiind membră a “Grupului celor 77”, România a solicitat și a obținut recunoașterea statutului de țară în curs de dezvoltare și a fost înscrisă pe lista de preferințe vamale a mai multor țări donatoare: Australia, Noua Zeelandă, Norvegia, SUA, UE etc.

Acordarea acestui statut a avut un impact favorabil asupra unor exporturi românești către țările donatoare: produse petroliere, tractoare, rulmenți, aluminiu, industrie chimică, mobilă, textile, confecții etc. (ponderea lor în total export a crescut de la 5% la 25% între 1970-1980). Totuși, tratamentul preferențial de care se bucura România prin SGP este afectat negativ de unele aspecte:

- regimul preferențial aplicat României este mai restrictiv decât cel aplicat multor alte țări în curs de dezvoltare; se exclud zeci de produse care ar prezenta mare interes pentru exportul românesc (CEE, Norvegia etc.);
- unele țări donatoare au aplicat clauza de salvagardare pentru produse exportate de România, produse ce au fost astfel excluse de la tratament preferențial;
- au survenit anumite limitări cantitative aplicate de țările donatoare la importul unor bunuri industriale din România.

Așadar, putem concluziona că pe măsură ce o țară beneficiară devine competitivă pe plan internațional la un produs apar imediat restricții și limitări în aplicarea SGP.

Ideea încheierii unui acord de facilități și preferințe pentru schimburile comerciale între țările în curs de dezvoltare a apărut în cadrul “Grupului celor 77”, încă din 1979, având loc mai multe negocieri succesive între principalele țări ale grupului, între care și România:

- 1979 - “Programul de la Arusha”;
- 1981 - “Programul de acțiune de la Caracas (Venezuela)”;
- 1982 - “Declarația de la New York privind instituirea Sistemului General de Preferințe Comerciale”;
- 1984 - “Acordul de la Cartagena (Columbia)”;
- 1986 - “Declarația de la Brasilia”, semnată de 51 de țări, printre care și România, ce exprimă intenția de a participa la negocierea SGPC și adoptă trei documente:
- declarația de la Brasilia privind lansarea primei runde de negocieri a SGPC;
- liniile directe privind tehnicile de negociere la prima rundă;
- acordul privind SGPC drept cadru juridic provizoriu până la negocierea finală și ratificarea SPGC.

În acest context, negocierile între țările în curs de dezvoltare interesate de acord au avut în vedere aspecte precum reducerea treptată a taxelor vamale la comerțul între țări în curs de dezvoltare, reducerea sau eliminarea unor bariere netarifare, consultări privind anumite produse de interes reciproc pe grupe de țări.

România a participat activ la negocierea SGPC la toate rundele de negociere și întâlnirile ce au avut loc și a convenit facilități vamale reciproce cu 25 dintre statele semnatare ale acordului. România a ratificat “Acordul privind SGPC” și a început să-l pună în aplicare din aprilie 1989.

Dintre principiile ce trebuie să guverneze SGPC:

- participă exclusiv țările în curs de dezvoltare membre ale “Grupului celor 77”;
- se bazează pe principiul reciprocității avantajelor între toți participanții;
- se negociază și lărgeste treptat prin revizuri periodice;

- completează doar grupările economice regionale sau subregionale dintre țările în curs de dezvoltare;
- vizează în perspectivă toate produsele ce se schimbă între țările membre;
- vizează în perspectivă toate obstacolele tarifare și netarifare la importul din țări membre.

Acest “Acord privind SGPC” este primul instrument juridic cu caracter multilateral și obligatoriu ce vizează extinderea legăturilor economice dintre țările în curs de dezvoltare. “Acordul” nu vizează o izolare a țărilor în curs de dezvoltare față de alte state, ci doar o facilitare a schimburilor comerciale reciproce. Acordul este în conformitate cu clauzele negociate sub GATT, runda Tokyo, fiind deci o derogare de la principiile GATT (admise de această organizație), respectiv de la aplicarea CNF. Primul “Acord privind SGPC” vizează doar barierele vamale (tarifare), dar ulterior au avut loc negocieri pentru facilitățile în domeniul netarifar.

În paralel cu măsurile de reglementare și control al importurilor, România a aplicat, mai ales între 1960-1989, și o politică comercială susținută de promovare și stimulare a exportului. În principiu, a folosit toate instrumentele cunoscute pe plan mondial, însă și unele instrumente mai puțin acceptate în comerțul internațional (1980-1989).

În contextul perioadei actuale, prima și cea mai importantă măsură adoptată în domeniul comerțului exterior – încă din 1990 – a fost eliminarea monopolului de stat asupra domeniului invocat. În același sens, a fost desființat monopolul valutar al statului asupra încasărilor din comerțul exterior și alte operațiuni.

În perioada, 1990-1998, s-au înregistrat și modificări semnificative în ceea ce privește derularea comerțului exterior al României, respectiv o reorientare pe fluxuri comerciale față de situația de până în 1989. Reorientarea geografică pe fluxuri comerciale și țări a comerțului exterior al României datorată de asemenea și barierele tarifare și netarifare a vizat:

- peste jumătate din valoarea comerțului exterior al României se derula cu țările CEE (și la export și la import);
- circa 20% din comerțul exterior se derula cu țările în curs de tranziție, iar diferența cu țări în curs de dezvoltare și țări dezvoltate ca SUA, Japonia, țările AELS etc.;
- România a semnat Acordul de asociere cu CEE (intrat în vigoare la 1 Mai 1993), ca prim pas pentru viitoarea aderare la CEE (denumirea “Acord de Comerț și Cooperare Comercială și Economică”);
- România a semnat un acord comercial cu AELS, intrat în vigoare la 1 mai 1993;
- România a negociat și semnat un Acord Comercial cu SUA și beneficiază de CNF din partea SUA;

Măsurile adoptate de România după 1990 au vizat în egală măsură domeniul tarifar și cel netarifar al politicii comerciale.

În domeniul tarifar, măsurile de politică vamală adoptate în actualul context au vizat, în primul rând, adoptarea unui nou tarif vamal de import. După perioada 1990-1991 (s-a aplicat vechiul tarif), cu începere de la 1 ianuarie 1992 a intrat în vigoare noul tarif vamal al României elaborat după Convenția vamală din 1983 privind sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor; se aplică la toate mărfurile importate.

Au fost prevăzute: unele scutiri de taxe vamale, aplicarea de reduceri sau exceptări temporare de la plata taxelor vamale, aplicarea de suprataxe (DCE și MF).

Inițial, codificarea mărfurilor înscrise în Tarif s-a făcut cu 6 cifre, iar în prezent are la bază 8 cifre; se uniformizează treptat sistemul de codificare (și politică vamală în ansamblu) în vederea pregătirii aderării României la CEE.

În domeniul politicii comerciale netarifare, măsurile adoptate de România între 1990-1998 au vizat adoptarea unor reglementări privind regimul de export și import al României, reglementări prin care se stabilește:

- exportul este liberalizat, supus licenței de export automate (în scopuri statistice), cu unele excepții: mărfuri contingentate sau supuse unor restricții cantitative; exporturi complexe de

contrapartidă; export pe credit guvernamental; etc. (Ministerul Comerțului, DCE stabilește lista mărfurilor exceptate);

- importul este liberalizat, supus licențelor automate de import (statistic), cu unele excepții: importul din fonduri valutare ale statului; importuri în contrapartidă și operații conexe pe bază de înțelegeri guvernamentale;
- la eliberarea de licențe (export-import) Departamentul Comerțului Exterior poate solicita firmei o atestare a capacității de derulare a operațiunii.

În cadrul procesului de reformare economică și integrare a economiei Republicii Moldova în sistemul economic mondial, încă în 1993, Guvernul a inițiat procesul de aderare la Organizația Mondială a Comerțului (OMC). În perioada respective cadrul legislativ și situația economică din țară nu permiteau intrarea în OMC. Era necesară o pregătire minuțioasă, și a fost nevoie de timp îndelungat pentru a realiza cerințele.

Timp de mai mult de zece ani Republica Moldova se afla în faza de îndeplinire și implementare a obligațiilor, când era posibilă folosirea avantajelor obținute din procesul aderării. Din momentul aderării, atât guvernul, cât și producătorii, sunt puși în fața unor cerințe noi, care țin în mare măsură de respectarea unor legi ce nu permit o atitudine arbitrară față de regulile stabilite de această importantă organizație internațională. În contextul dat, valorificarea potențialului de țară membră a OMC depinde nemijlocit de existența unei colaborări permanente între guvern și antreprenorii implicați, în primul rând, în activitatea economică externă.

Republica Moldova a îndeplinit, în linii mari, recomandările Uniunii Europene și a înregistrat progrese suplimentare, așteptate abia la nivelul anului 2012, mai mult decât atât a preluat experiența standardizării din România (peste 2000 de standarde), pe care le-a aplicat ca atare, acestea fiind considerate standarde europene. Dezavantajul constă în faptul că standardele au fost dezvoltate și aparțin Asociației de Standardizare din România (ASRO), care percepe taxe anuale destul de mari pentru utilizarea acestora. Până acum standardele au fost achiziționate cu sprijinul Băncii Mondiale.

Cadrul legal aferent acestui domeniu prinde contur și consistență. Procesul de transpunere a directivelor comunitare în legislația Republicii Moldova este în desfășurare. Din păcate, acestea nu ajung să fie și implementate la nivelul agenților economici pe motiv că în foarte multe din zonele în care se adoptă standarde nu există agenți economici care să le implementeze în activitatea lor.

Odată cu apropierea de aderare la OMC, Republica Moldova realizase un progres important în aducerea politicii economice naționale în corespundere cu acordurile principale ale OMC. Actele normative și legislative ce țin de evaluarea mărfurilor în vamă, aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare, certificarea, standardizarea, protecția proprietății intelectuale și alte aspecte cu impact direct sau indirect asupra schimburilor comerciale au fost modificate în conformitate cu regulile internaționale. Începând cu 1994 s-a permis comercializarea liberă a mărfurilor, cu excepția mărfurilor contingentate, pentru exportul cărora a fost necesară obținerea licențelor, iar mai târziu au fost excluse și contingentele la export. S-a anulat și înregistrarea agenților economici pentru dreptul de participare la activități economice externe. În prezent, sunt stabilite taxe vamale destul de joase.

Uneori, se simte o lipsă a barierelor netarifare impunătoare în comerț, cum ar fi regulile sanitare care depășesc limita necesității și securității sănătății populației, condițiile de certificare a producției, standardele tehnice specifice, însă toate acestea urmează să fie rectificate și racordate la situația actuală și la previziunile și posibilitățile care apar. Aceste măsuri și acțiuni au fost introduse în conformitate cu cerințele OMC în cadrul liberalizării comerțului exterior și accelerării operațiunilor vamale. Din momentul încheierii tratatelor de aderare a Republicii Moldova la OMC, în țară a fost instituit un regim comercial extern liberal care urmează să fie respectat în continuare.

Protecția pieței naționale (atât a consumatorilor, cât și a producătorilor) contra importului unor mărfuri de proastă calitate, periculoase sau contrafăcute, este garantată prin Legea Republicii Moldova nr. 866- XIV din 10.03.2000 privind barierele tehnice în calea comerțului, care prevede posibilitatea utilizării unor măsuri netarifare în acest scop. Din momentul adoptării, autoritățile

Republicii Moldova au aplicat instrumentul respectiv al politicii comerciale la importul produselor în ambalaje din plastic sau tetra pak, prin încasarea taxei ecologice. Principalii parteneri comerciali ai Moldovei au considerat ca fiind discriminatorie colectarea acestei taxe ecologice doar de la importatorii produselor menționate, deoarece ea nu se încasa de la producători autohtoni, provocând măsuri similare din partea lor față de produse sensibile autohtone. [3]

La începutul anului 2011 Ucraina a demarat o acțiune legală împotriva Republicii Moldova în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului cerând sistarea taxei ecologice, ulterior însă disputa a fost lăsată la discreția părților. În continuare toți partenerii principali ai Moldovei, ai OMC, au confirmat necesitatea introducerii taxei în conformitate cu obligațiunile internaționale asumate de Republica Moldova. Concomitent, au apărut și unele probleme legate de oportunitatea ridicării competitivității și calității produselor autohtone, reducerii costurilor de producere și a presiunilor administrative, modernizării proceselor de producere.

Formarea unei structuri instituționale corespunzătoare de piață, inclusiv a uneia tangențiale de comerț exterior, atât pentru Republica Moldova, cât și pentru alte țări de economie în tranziție, este un proces complicat și de durată care, practic, nu are precedente. În țările dezvoltate astfel de structuri instituționale se formau în decurs de ani sau chiar de generații întregi. Țările cu economia în tranziție s-au pomenit față în față cu necesitatea formării unor atare structuri instituționale într-o perioadă foarte scurtă. Iată de ce o simplă copiere sau un ordinar împrumut direct de experiență de la țările dezvoltate în crearea structurilor instituționale nu sunt întotdeauna potrivite pentru economia țărilor cu economia în tranziție.

Statutul de membru al Organizației Mondiale a Comerțului, precum și semnarea Acordului de Asociere cu UE, oferă condiții prielnice de promovare a mărfurilor autohtone și de sporire a volumului exporturilor pe piețele țărilor membre respective. În același timp, statutul de membru oferă posibilități noi Guvernului Republicii Moldova în ceea ce privește protecția intereselor exportatorilor pe piețele țărilor membre ale acestei organizații, precum și accesul la mecanismul internațional de rezolvare a litigiilor comerciale. Astfel, regimul schimbului liber de mărfuri pe piețele externe a creat condiții foarte bune pentru dezvoltarea agenților economici implicați în activitatea economică externă. Cu toate acestea, țara noastră a folosit insuficient instrumentele politicii comerciale liberale în urma aderării. În această ordine de idei, pot fi identificate două grupuri de probleme: specifice și generale.

Una din cele mai importante probleme depistate anterior și care mai persist este lipsa unei colaborări consistente între Guvern și mediul de afaceri privind depistarea dificultăților apărute atât pe piața internă cât și pe piețele de desfacere, dar și insuficiența unor capacități analitice pentru formularea și argumentarea pozițiilor în urma litigiilor comerciale cât și de aplicare a instrumentelor politicii comerciale în scopul protejării intereselor producătorilor autohtoni.

De asemenea, există și unele probleme legate de necesitatea ridicării competitivității și calității produselor autohtone, modernizării proceselor tehnologice de producere, stocare și transportare.

În contextul eforturilor întreprinse de Moldova spre integrarea mai intensă în UE, armonizarea reglementării tehnice și ajustarea infrastructurii calității sunt de o importanță majoră pentru comerț și alinierea la piața comunitară internă. [4]

Compatibilitatea urmează să se realizeze prin:

1. Alinierea și implementarea reglementărilor de eliminare a barierelor netarifare în calea comerțului (bariere tehnice în calea comerțului sau TBT), care să preîntâmpine în alt mod comerțul cu mărfuri datorită cerințelor juridice diferite existente în specificațiile tehnice pentru produse sau în cerințele pentru încercare/certificare,

2. Utilizarea pentru produse a standardelor recunoscute la nivel european/internațional, utilizarea și aplicarea acestora în evaluarea conformității asociată (încercare, inspecție etc.) pentru a demonstra conformitatea produselor cu cerințele respective,

3. Verificarea competenței evaluării conformității (de obicei, pe baza cererii depuse pentru acreditare) pentru a oferi servicii echivalente cu cele din UE,

4. Executarea reglementărilor, atât pe teritoriul țării, cât și la hotare, prin intermediul supravegherii pieței,

5. Acordul de recunoaștere reciprocă bilaterală, care permite comerțul bilateral în cadrul UE, fără o evaluare ulterioară a conformității. Alinierea reglementărilor tehnice și a infrastructurii calității la cele ale UE reprezintă componenta principală al acordului APC dintre UE și Moldova, și formează o componentă vitală în implementarea Acordurilor de Comerț Liber prin alinierea la piața comunitară internă și oferă Moldovei posibilitatea de a se bucura de aceleași niveluri de siguranță a produselor ca și în UE.

În contextul eforturilor depuse de Republica Moldova pentru integrarea în UE, dezvoltarea unei abordări moderne a reglementării tehnice, non tarifare și infrastructurii calității poate oferi o bază importantă pentru modernizarea business-ului și industriei, precum și pentru creșterea economică. Standardele industriale, tehnice și cele referitoare la calitate din Moldova, precum și modul în care acestea sînt implementate, reprezintă un interes privind măsura în care ele constituie bariere netarifare în calea comerțului în țară, precum și modul în care acestea ar putea împiedica libera circulație a mărfurilor.

Piețele deschise sunt primordiale, deoarece ele pot genera creștere, ocuparea locurilor de muncă și investiții. Ele sunt importante atât pentru întreprinderile din UE, cât și pentru cele din economiile dezvoltate și în curs de dezvoltare din întreaga lume. În cazul Uniunii Europene, care constituie cea mai mare entitate comercială din lume, deschiderea piețelor are o importanță deosebită. Există riscul ca actuala criză financiară și economică să ducă la o creștere a protecționismului. Este important să învățăm din experiențele trecutului și să luptăm împotriva acestor tendințe.

În timp ce taxele vamale ridicate continuă să frâneze schimburile comerciale în anumite sectoare și trebuie să facă obiectul unor abordări multilaterale și bilaterale, barierele netarifare existente pe piețele partenerilor noștri comerciali sunt din ce în ce mai importante. Obținerea unei reduceri a taxelor vamale riscă să devină inutilă dacă barierele netarifare împiedică întreprinderile să aibă acces la piețe sau cresc în mod semnificativ costurile exporturilor acestora.

Totuși, abordarea acestor bariere nu este simplă; ea presupune dificultăți de ordin tehnic și necesită mult timp. Complexitatea depinde mult de proveniența barierei respective și de măsura în care sarcina administrativă răspunde unor obiective legitime sau se înscrie în categoria măsurilor nejustificate.

În domeniul comerțului cu bunuri, diferențele existente între reglementări pot împiedica accesul la piețe, deoarece pot cauza costuri suplimentare pentru producători, de exemplu în cazul în care produsele trebuie testate de către laboratoare independente și certificate pe piața-țintă înainte de comercializarea lor sau în cazul în care trebuie elaborate versiuni speciale ale produselor pentru a respecta reglementările tehnice detaliate. Transparența și previzibilitatea sistemelor de reglementare sunt, prin urmare, fundamentale pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea în țări terțe. Acțiunea Uniunii Europene pentru convergență și cooperare în materie de reglementare în acest domeniu se concentrează asupra abordării obstacolelor prezentate mai sus.

În ceea ce privește sectorul automobilelor (inclusiv componente auto cum ar fi pneurile), există bariere majore legate de standarde, de exemplu, în Brazilia, China, India, Taiwan, Coreea și Indonezia. Industria chimică se confruntă cu obstacole considerabile pentru exporturile către Asia, și în special către China (de exemplu, în ceea ce privește înregistrarea anumitor produse chimice și aplicarea unor proceduri de import împovărătoare). De asemenea, alte dificultăți întâlnite în comerțul cu produse chimice sunt legate de procedurile de vămuire și de lipsa de transparență în materie de reglementare.

În ceea ce privește produsele farmaceutice, accesul la piețele potențial importante cum ar fi China, Coreea, Taiwan, Japonia, Rusia și mai multe țări este puternic obstrucționat de măsuri referitoare la procedurile de înregistrare (inclusiv în materie de standarde, autorizare, regimuri de licențe, garanții financiare și testare), la rambursarea și fixarea prețurilor pentru produsele importate, precum și la insuficiența protecției datelor.

Pe plan orizontal, mai multe sectoare importante (în special aparatele electrice, electronica și TIC, industria automobilelor, mașinile și industria de jucării) sunt supuse sistemului chinez de certificare obligatorie, care creează o sarcină semnificativă și disproporționată pentru exportatorii comunitari. În plus, un nou proiect de legislație chineză privind standardele de securitate se va aplica în cazul unei largi game de produse IT. Pe alte piețe terțe, exporturile europene de echipamente electrice și electronice se confruntă, de asemenea, cu bariere semnificative în Coreea și în SUA, unde standardele referitoare la produse nu corespund întotdeauna cu cele aplicate la nivel internațional. În Statele Unite, standardele și reglementările tehnice diferite la nivel federal, regional și la nivelul statelor accentuează și mai mult fragmentarea pieței.

Cel mai mare impediment pentru exporturile principalelor produse agroalimentare este reprezentat de măsurile sanitare și fitosanitare, care, în unele sectoare, constituie bariere semnificative pe mai multe piețe de export importante. Numeroase țări terțe, inclusiv piețe-cheie din Asia, Europa de Est, regiunea mediteraneană și Orientul Mijlociu, precum și de pe continentul american, stabilesc standarde care depășesc standardele internaționale fără a furniza dovezile științifice necesare. Aceste bariere sunt cu atât mai dificil de depășit în cazul țărilor care nu sunt membre ale OMC și, prin urmare, nu trebuie să respecte normele multilaterale care interzic măsurile și practicile discriminatorii care nu se bazează pe elemente științifice. Standardele private reprezintă o altă sursă de dificultăți și au devenit o barieră din ce în ce mai importantă în domeniul măsurilor sanitare și fitosanitare.

În ceea ce privește accesul echitabil la materiile prime, de care depinde în mare măsură industria europeană, un număr în creștere de restricții la export, cum ar fi taxele și cotele, dăunează competitivității industriei UE (peste 400 de linii de produse constând în diferite materii prime în țări cum ar fi China, Rusia, Ucraina, Argentina, Africa de Sud și India).

Statele membre ale UE urmăresc să se asigure că instrumentele de apărare comercială ale UE sunt în măsură să facă față noilor provocări ale evoluției peisajului economic. Obiectivul final este triplu:

- protejarea locurilor de muncă europene
- asigurarea unei concurențe loiale pe piețe deschise
- păstrarea liberului schimb [5].

UE este, în mod evident, interesată să-și îmbunătățească accesul la piețele străine și să elibereze întregul potențial al capacităților europene interne în materie de servicii și de stabilire. Diferite bariere la intrare continuă să limiteze comerțul cu servicii și frânează creșterea economică. Barierele în calea comerțului cu servicii implică multe sectoare, de la serviciile bancare la cele de curierat rapid. Detectarea, analizarea și îndepărtarea acestora sunt adesea mai complexe decât abordarea barierelor tarifare, deoarece implică o gamă largă de reglementări și mecanisme de control. UE depune eforturi pentru a îmbunătăți liberul schimb de servicii, precum și ISD prin intermediul unor acorduri bilaterale de liber schimb.

BIBLIOGRAFIE

1. LOBANOV, N. Reglementarea de stat - factor al funcționării sistemelor economice naționale. În: Relații Internaționale Plus. 2016, Nr.1 (9), p.82-91, ISSN 1857-4440
2. MIRON, D., COJANU, V (coordonatori). Comerț internațional. Vol.1: Specializarea țărilor și sistemul comercial multilateral. 2013. ISBN 978-606-505-776-0
3. <http://www.ncu.moldova.md/public/files/publication/armonizare/SLAG%20STANDARDISATION%20RO%20tipar.pdf>(accesat 10.10.2017)
4. <http://www.mec.gov.md/ro/content/zona-de-comert-liber-cuprinzator-si-aprofundat-rm-ue-zlsac> (accesat 12.10.2017)
5. <http://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-trade-policy/>(accesat 12.10.2017)
6. <http://www.intracen.org>